

Dailininkų veiklos vykdymo formos ir mokestinės prievolės

2013-02-07
Vilnius

Planas

- Teisės aktai
- Veiklos vykdymo formos
- Dailininko pajamų apmokestinimas, neįregistravus individualios veiklos (toliau – IV)
- IV ir jos vykdymo būdai
- Veiklos įsigijus verslo liudijimą (toliau – VL) pajamų apmokestinimas
- Teisės ir pareigos, įsigijus VL
- Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita
- IV pagal pažymą
- IV pajamos
- IV leidžiami atskaitymai
- Buhalterinė apskaita
- Privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) ir valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) įmokos
- Metinis pajamų deklaravimas
- PSD lengvata menininkams

Teisės aktai

- Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas (Žin., 2002, Nr. 73-3085; toliau – GPMĮ)
- Sveikatos draudimo įstatymas (Žin., 1996, Nr. 55-1287; 2002, Nr. 123-5512; toliau – SDĮ)
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimas Nr. 1797 „Dėl verslo liudijimų išdavimo gyventojams tvarkos“ (Žin., 2002, Nr. 112-4992)
- Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) viršininko 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 333 „Dėl verslo liudijimo formos ir veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 114-5114; 2009, Nr. 141-6262)
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 415 „Dėl gyventojų, įsigijusio verslo liudijimą, pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalo formos ir jo pildymo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 127-5760; 2011, Nr. 49-2399)

Teisės aktai

- VMI prie FM viršininko 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 379 „Dėl Prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvito formos bei šių kvitų pildymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 2-67; 2010, Nr. 140-7205)
- VMI prie FM viršininko 2005 m. balandžio 4 d. įsakymas Nr. VA-29 „Dėl nuolatinių Lietuvos gyventojų įregistravimo į Mokesčių mokėtojų registrą / išregistravimo iš Mokesčių mokėtojų registro“ (Žin., 2005, Nr. 46-1537; 2009, Nr.117-5064)
- VMI prie FM viršininko 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 373 „Dėl Nuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos vykdymo ir nenuolatinio Lietuvos gyventojų nuolatinės bazės įregistravimo Lietuvoje pažymų išdavimo taisyklių“ (Žin., 2003, Nr. 1-31; 2009, Nr. 136-5967)
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymas Nr. 1K-040 „Dėl gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 18-785; 2004, Nr. 92-3373)

Veiklos vykdymo formos

- GPMĮ nustato skirtingas pajamų apmokestinimo taisykles pajamoms, kurios gaunamos, kai gyventojas nuolat užsiima aktyvia veikla, veikia kaip verslininkas, ir pajamoms, kurios gaunamos iš vienkartinių, atsitiktinių sandorių.
- **Pirmu atveju**, gyventojas, prieš pradėdamas vykdyti IV, **turėtų įregistruoti IV** ir pajamas iš tokios veiklos apmokestinti kaip IV pajamas, o **antru atveju – prievolės registruoti IV nėra.**

Veiklos vykdymo formos

- Dailininkų gautos pajamos apmokestinamos GPMĮ nustatyta tvarka, **priklausomai nuo to, ar paveikslai parduodami vykdant IV, ar ne, ir kokios rūšies pajamos gaunamos.**
- Dailininkai gali gauti tokios rūšies pajamas:
 - iš atsitiktinių sandorių (neįregistravus IV) pagal autorines sutartis, pardavus ne IV kitą neregistruotina turta;
 - IV pajamas.

Dailininko pajamų apmokestinimas, neįregistravus individualios veiklos

- Dailininko iš atsitiktinių sandorių pagal autorines sutartis (neįregistravus IV) gautos pajamos, vadovaujantis GPMĮ 6 str. 1 dalies nuostatomis, apmokestinamos taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą.
- Apmokestinama visa atlygio suma neatskaičius patirtų išlaidų.

Dailininko pajamų apmokestinimas, nejregistravus individualios veiklos

- Pajamos iš kūrybos, gautos pagal autorines sutartis iš Lietuvos vieneto, iš užsienio vieneto per jo nuolatinę buveinę bei iš nenuolatinio Lietuvos gyventojų per jo nuolatinę bazę **priskiriamos A klasės pajamoms**, nuo kurių išskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti pajamų mokestį privalo išmokas išmokantis asmuo.
- Pajamos, gautos pagal autorines sutartis iš užsienio valstybių vienetų (ne per nuolatinę buveinę), esančių užsienyje, užsienio valstybių gyventojų (ne per nuolatinę bazę), įskaitant nuolatinį Lietuvos gyventojų ir nuolatinį Lietuvos gyventojų gautas pajamas iš užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms, **priskiriamos B klasės pajamoms**, nuo kurių pajamų mokestį apskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti privalo tokių pajamų gavęs gyventojas.

Dailininko pajamų apmokestinimas, nejregistravus individualios veiklos

Asmenys, gaunantys pajamų pagal autorines sutartis, moka PSD ir VSD įmokas, kurias administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SODRA).

Dailininko pajamų apmokestinimas, neįregistravus individualios veiklos

- Gavus ne IV kito turto pardavimo pajamų, turto pardavimo pajamų ir to turto įsigijimo kainos skirtumas didesnis kaip 8000 Lt apmokestinamas taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą.
- Kitas neregistruotinas turtas - tai turtas, kuriam pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus neprivaloma teisinė registracija (pvz., paveikslai).
- Kito turto pardavimo pajamos, pagal GPMĮ 22 str. 3 dalies nuostatas, priskiriamos B klasės pajamoms.

IV ir jos vykdymo būdai

GPMĮ 2 str. 7 d.

- **Individuali veikla** – savarankiška veikla, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį.

Individualios veiklos požymiai

- **Tęstinumas** – sudaromiems sandoriams būdingas tam tikras tęstinumas, taip pat motyvas ir galimybės sandorius sudaryti ateityje.
- **Savarankiškumas** – nėra darbdavio ir darbuotojų santykių: nėra būdingų darbo santykiams požymių (susitarimo dėl darbo apmokėjimo, darbo sąlygų, funkcijų, pavaldumo, darbo drausmės, atostogų);
- Gyventojas pats sprendžia su savo veikla iškilusius klausimus, pats dengia savo išlaidas, susijusias su veiklos vykdymu.
- **Tam, kad nustatyti, ar gyventojų veikla atitinka IV požymius, rekomenduojama nesivadovauti vienu iš kriterijų (pvz., vien sandorių skaičiumi), o būtina įvertinti visas veiklos vykdymo aplinkybes: tęstinumą, ekonominės naudos siekimą, savarankiškumą.**

IV ir jos vykdymo būdai

Individuali kūrybinė (dailininkų) veikla gali būti vykdoma:

- įregistravus IV pagal Pažymą;
- įsigijus VL „Taikomosios dailės ir vaizduojamojo meno dirbinių gamyba* (jeina į EVRK klasę 90.03) “.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

Verslo liudijimas – GPMĮ ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka išduotas dokumentas, patvirtinantis nustatyto fiksuoto dydžio pajamų mokesčio sumokėjimą verčiantis individualia veikla, jeigu ši veikla įtraukta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą veiklos rūšių sąrašą.

Individualios veiklos, kuria **gali būti verčiamasi turint VL, rūšių sąrašas**, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-11-19 **nutarimu Nr.1797** „Dėl verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių“.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

GPMĮ 6 str. 5 dalis

Gyventojas gali pasirinkti mokėti fiksuoto dydžio pajamų mokestį nuo IV pajamų, jeigu jis neprivalo registruotis ir nėra įregistruotas pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėtoju.

Šios nuostatos taikomos apskaičiuojant ir deklaruojant 2012 ir vėlesnių metų pajamas

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

- Nuo 2012-01-01 VL gyventojas gali įsigyti bet kurioje apskrities valstybinėje mokesčių inspekcijoje (toliau – AVMI).
- Išsiimti, prasiųsti ar nutraukti VL gyventojai gali ir elektroniniu būdu. Tai galima padaryti prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės – **Mano VMI**, kuri pasiekiamama per naująją VMI svetainę nauja.vmi.lt.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

- VL išduodamas per 4 d. d. nuo reikalingų dokumentų pateikimo AVMI dienos.
- VL pratęsiamas per 2 d. d. nuo prašymo pratęsti VL galiojimą pateikimo dienos.
- **Gamybos VL** išduodami pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui, bet ne ilgiau kaip kalendoriniams metams ir ne trumpiau kaip 5 dienoms, kurios neprivalo eiti paeiliui.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

- GPMĮ 6 str. 4 dalyje nustatyta, kad įsigyjant VL, mokamas savivaldybių tarybų nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis, kuris 2013 m. negali būti mažesnis nei 1 530 Lt (minimalus fiksuoto pajamų mokesčio dydis apskaičiuojamas 12 minimalių mėnesinių algų (toliau – MMA), galiojusių 2012 m. spalio 1 d., sumai pritaikius 15 proc. pajamų mokesčio tarifą).
- Savivaldybių tarybos turi teisę šioje straipsnio dalyje išvardintoms asmenų grupėms nustatyti mažesnę fiksuotą pajamų dydį.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

- Mokėtinas pajamų mokestis apskaičiuojamas proporcingai VL galiojimo laikotarpiui ir turi būti sumokėtas iki VL išdavimo dienos įmokos kodu 1461.
- Savivaldybių tarybų nustatytus dydžius galima rasti www.vmi.lt>Gyventojams>Individuali veikla>Individuali veikla pagal VL>Fiksuoto dydžio pajamų mokestis, jo apskaičiavimas, sumokėjimas>pajamų mokesčio dydžiai.
(<http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=1083689>)

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

- Moka kas mėnesį, iki to mėnesio paskutinės dienos, 9 proc. MMA PSD įmokas, išskyrus dirbančius pagal darbo sutartį ar draudžiamus valstybės lėšomis, nurodytus SDĮ 6 str. 4 dalyje.
- Mėnesinė PSD įmoka iki 2012 m. liepos 31 d. lygi **72 Lt** (9 proc. x 800 Lt (MMA)), nuo 2012 m. rugpjūčio 1 d. – **77 Lt** (9 proc. x 850 Lt (MMA)), nuo 2013 m. sausio 1 d. – **90 Lt** (9 proc. x 1 000 Lt). Metinė PSD įmokų suma už 2012 m. – 889 Lt, už 2013 m. – 1 080 Lt.
- Asmenys, kurie patenka į apdraustųjų valstybės lėšomis sąrašą arba (ir) dirba pagal darbo sutartį, ir tuo pačiu metu įsigyjantys VL (išskyrus patalpų nuomos VL), PSD įmokas už VL moka tik už tas kalendorinio mėnesio dienas, kuriomis turi galiojantį VL. Dienos įmoka apskaičiuojama proporcingai: kalendorinio mėnesio įmokos dydis dalijamas iš to mėnesio kalendorinių dienų skaičiaus ir gauta suma dauginama iš VL nurodytų to mėnesio dienų skaičiaus.
- Tokie gyventojai PSD įmoką turi teisę sumokėti kartą per metus, tačiau ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 d.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

VMI prie FM biudžeto pajamų surenkamosios sąskaitos:

- Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esanti banke „Swedbank“, AB, Banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22; arba
- Nr. LT12 2140 0300 0268 0220, esanti banke Nordea Bank Finland Plc Lietuvos skyrius, Banko kodas 21400, SWIFT kodas NDEALT2X; arba
- Nr. LT74 7400 0000 0872 3870, esanti Danske Bank A/S Lietuvos filialas, Banko kodas 74000, SWIFT kodas SMPOLT22; arba
- Nr. LT32 7180 0000 0014 1038, esančią AB Šiaulių banke, Banko kodas 71800, SWIFT kodas CBSBLT26; arba
- Nr. LT42 7230 0000 0012 0025, esančią UAB Medicinos bankas, Banko kodas 72300, SWIFT kodas MDBALT22.

- Lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR FM, įmonės kodas 188659752.
- PSD įmokos kodas asmenų, vykdančių IV įsigijus VL, galiojantis nuo 2009-01-01 – **1891**

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

VSD įmokos

- Mokama įmoka bazinei pensijai gauti yra lygi 50 proc. bazinės pensijos dydžio – 180 Lt.
- Apskaičiuojamos proporcingai galiojimo laikui.
- VL turintys asmenys VSD įmokų gali nemokėti, jeigu jie privalomai draudžiami VSD pagal Lietuvos Respublikos įstatymus (pvz., dirba pagal darbo sutartį; gauna senatvės ar netekto darbingumo pensiją).
- Informaciją apie VSD įmokas ir mokėjimo tvarką galima rasti Sodros internetinėje svetainėje www.sodra.lt.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

Pavyzdys:

Vilniaus m. gyventoja (nedrausta ir neturinti lengvatų) veiklai Vilniuje įsigyja VL „Taikomosios dailės ir vaizduojamojo meno dirbinių gamyba*“:

- VL 10-čiai 2013 m. kovo mėn. dienų. Reikėtų sumokėti: pajamų mokestį – **41 Lt** (1 530 Lt : 12 mėn. : 31 d. x 10 (VL galiojimo laikas)), PSD įmoką – **90 Lt**, VSD įmoką – **58 Lt** (180 Lt : 31 d. x 10 d.).
- VL visam kovo mėn. Reikėtų sumokėti: pajamų mokestį – **128 Lt** (1 530 Lt : 12 mėn.), PSD įmoką – **90 Lt**, VSD įmoką – **180 Lt**.

Veiklos įsigijus verslo liudijimą pajamų apmokestinimas

Pavyzdys:

Vilniaus m. gyventoja (drausta valstybės lėšomis, pvz., pensinio amžiaus) veiklai Vilniuje įsigyja VL „Taikomosios dailės ir vaizduojamojo meno dirbinių gamyba*“:

- VL10-čiai 2013 m. kovo mėn. dienų. Reikėtų sumokėti: pajamų mokestį – **21 Lt** ($1\,530 \text{ Lt} : 12 \text{ mėn.} : 31 \text{ d.} \times 10$ (VL galiojimo laikas) $\times 50 \text{ proc.}$), PSD įmoką – **29 Lt** ($90 \text{ Lt} : 31 \text{ d.} \times 10 \text{ d.}$), VSD įmoką – **0 Lt**.
- VL visam kovo mėn. Reikėtų sumokėti: pajamų mokestį – **64 Lt** ($1\,530 \text{ Lt} : 12 \text{ mėn.} \times 50 \text{ proc.}$), PSD įmoką – **90 Lt**, VSD įmoką – **0 Lt**.

Teisės ir pareigos, įsigijus VL

Nuo 2012-05-01

- Išduotas gamybos VL suteikia teisę parduoti savo gamybos prekes gyventojams ir juridiniams asmenims tik tais atvejais, jeigu iš juridiniams asmenims parduotų savo gamybos prekių gautos iš VL nurodytos veiklos pajamos yra ne didesnės kaip 15 500 Lt per kalendorinius metus ir kai to juridinio asmens vykdoma veikla nėra tapati gyventojų vykdomai veiklai.

Svarbu! Kai gyventojų, vykdančių individualią kūrybos veiklą (dailininko) įsigijus VL, paveikslus komiso (konsignacijos) ar kitos sutarties pagrindais parduoda ir jam pinigus išmoka meno dirbinių galerija, dailininkui išmokėtos sumos už parduotus jo komiso (konsignacijos) ar kitos sutarties pagrindais galerijai perduotus dirbinius yra laikomos iš juridinio asmens gautomis pajamomis.

Teisės ir pareigos, įsigijus VL

- Jei gyventojas turi kelis VL, į 15 500 Lt sumą įskaičiuojamos iš juridinių asmenų gautos visuose VL nurodytų rūšių veiklos pajamos.
- 2012 m. į 15 500 Lt sumą įskaičiuojamos iš juridinių asmenų gautos pajamos nuo **2012-05-01 iki 2012-12-31**.
- **Viršijus 15 500 Lt sumą, visos (iš visų VL nurodytų veiklos rūšių) iš juridinių asmenų gautos pajamos apmokestinamos taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą ir leidžiant atimti su tomis pajamomis susijusias faktiškai patirtas išlaidas, pagrįstas juridinę galią turinčiais dokumentais arba pasirenkant leidžiamais atskaitymais laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) IV pajamų, kurių nereikalaujama pagrįsti juridinę galią turinčiais dokumentais.**
- Gyventojas, gavęs IV pajamų, turi mokėti 9 proc. dydžio PSD ir 28,5 proc. dydžio VSD įmokas, kurios skaičiuojamos nuo 50 proc. apmokestinamųjų (neatėmus PSD ir VSD įmokas) IV pajamų. Šias įmokas administruoja SODRA.

Teisės ir pareigos, įsigijus VL

- Prie VL pavadinimo nurodytas ženklas „*“ reiškia, kad VL suteikia teisę prekiauti jame nurodytomis savo gamybos prekėmis neįsigijus prekybos VL.
- Vykdyti gamybą ir prekiauti savo gamybos prekėmis gyventojas gali tik jo pasirinktoje ir gamybos VL nurodytoje veiklos vykdymo teritorijoje.

Teisės ir pareigos, įsigijus VL

- Kai gyventojas įsigyja gamybos VL, suteikiantį teisę prekiauti savo gamybos prekėmis, ir **pasirenka veiklos vykdymo teritoriją visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus m. savivaldybes ir Marijampolės bei Neringos savivaldybių teritorijas**, tai tiek vykdyti gamybą, tiek prekiauti savo gaminiais turi teisę visoje Lietuvoje, išskyrus išvardintų savivaldybių teritorijas.
- Kai gyventojas įsigyja gamybos VL, suteikiantį teisę prekiauti savo gamybos prekėmis, ir **pasirenka veiklos vykdymo teritoriją konkrečios savivaldybės teritoriją**, tai tiek vykdyti gamybą, tiek prekiauti savo gaminiais turi teisę tik toje vienoje konkrečios savivaldybės teritorijoje.
- Kai gyventojas **pasirenka veiklą vykdyti neribojant veiklos teritorijos**, tai jis VL nurodytą veiklą gali vykdyti bet kurios savivaldybės teritorijoje.

Teisės ir pareigos, įsigijus VL

- Įsigijus gamybos VL, suteikiantį teisę prekiauti savo gamybos prekėmis neįsigijus prekybos VL, **prekybos būdas ir vieta nenustatyti**, t. y. gyventojas savo pieštus paveikslus gali parduoti parduotuvėse, meno dirbinių galerijose, mugėse, konsignacijos (komiso) pagrindais ir panašiai.

Teisės ir pareigos, įsigijus VL

- VL suteikia teisę užsiimti VL nurodyta veikla tik VL galiojimo laikotarpiu, nurodytu VL, už tai iš anksto sumokant fiksuoto dydžio pajamų mokestį.
- Gamybos VL, suteikiantis teisę prekiauti jame nurodytomis savo gamybos prekėmis, leidžia gaminti ir parduoti prekes tik VL galiojimo laikotarpiu, todėl visą laikotarpį, kurį gyventojas gamina ir parduoda prekes, privalo turėti galiojantį VL.
- Prie pajamų, nuo kurių jau sumokėtas fiksuoto dydžio pajamų mokestis, gali būti priskiriamos tik tos pajamos, kurias gyventojas gauna iš VL nurodytos veiklos tik VL galiojimo laikotarpiu.

Teisės ir pareigos, įsigijus VL

- Jei gyventojas VL galiojant nupiešia paveikslus ir perduoda pardavimui juridiniui asmeniui (pvz., galerijai) bei turi dokumentą, pagrindžiantį, kad paveiksmai buvo nupiešti ir perduoti pardavimui VL galiojimo laikotarpiui nepasibaigus (pvz., tarp sutarties šalių pasirašytas turto priėmimo-perdavimo aktas), gautos pajamos už perduotus paveikslus bus priskiriamos pajamoms, gautoms iš veiklos įsigijus VL, neatsižvelgiant į tai, kada bus sumokėti pinigai.
- Jei gyventojas paveikslus nupiešia turėdamas galiojantį VL, o paveikslus perduoda pardavimui galerijai VL galiojimo laikotarpiui pasibaigus, tai pajamos, gautos už perduotus paveikslus, negalės būti priskiriamos pajamoms, gautoms iš veiklos įsigijus VL, ir bus apmokestinamos taikant GPMĮ nustatytas taisykles, taikomas apmokestinant IV pagal pažymą pajamas.

Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita

- VL įsigijęs gyventojas (veiklos pajamoms apskaityti nenaudoja kasos aparato) privalo pildyti Gyventojo, įsigijusio VL, pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą (toliau – Žurnalas).
- VL įsigiję gyventojai žurnalus gali įsigyti blankų leidyklų parduotuvėse arba atsispausdinti VMI prie FM svetainėje: <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027879>
- Atskiri žurnalai skirtingoms veiklos rūšims.
- Jei veikla verčiamasi su pertraukomis, atnaujinus tą pačią veiklą (tokiai pačiai veiklai įsigijus naują VL), galima toliau pildyti jau pradėtą Žurnalą.

Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita

- Duomenys žurnale apie gautas pajamas įrašomi tą dieną, kai gaunamos pajamos.
- Žurnale išlaidas reikia įrašyti tik tuomet, kai už prekes ar paslaugas yra apmokėta.
- Žurnale galima pateikti bendrą mėnesio išlaidų sumą (neskaidant jų pagal rūšis) arba išlaidas apskaityti pagal rūšis ir nurodyti kiekvienos iš jų sumas.

Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita

Išlaidas galima suskirstyti į tris išlaidų grupes:

- prekių, medžiagų ir žaliavų įsigijimo išlaidos (pagrįstos juridinę galią turinčiais įsigijimo dokumentais),
- kitos su vykdoma veikla susijusios išlaidos: transporto priemonių, naudojamų tik veikloje, eksploatavimo (remonto, degalų, tepalų ir kt.) išlaidos; patalpų nuomos mokestis, prekyvietės rinkliava, fiksuotas pajamų mokestis, sumokėtas įsigyjant VL, PSD ir VSD įmokos ir kt. (pagrįsti juridinę galią turinčiais dokumentais neprivaloma),
- išlaidos, susijusios tiek su vykdoma veikla, tiek su asmeninėmis gyventojų reikmėmis (neprivaloma pagrįsti juridinę galią turinčiais dokumentais).

Gyventojai, įsigiję gamybos VL, gamybos vietoje privalo turėti VL ir prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimo dokumentus.

Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita

- Gamybos VL įsigijęs gyventojas privalo turėti ir apskaitoje naudoti Prekių (paslaugų) pirkimo pardavimo kvitus (forma FR0508), kurie skelbiami VMI prie FM interneto svetainėje (<http://www.vmi.lt/lt/?itemId=21569>) arba pagamintus spaustuviniu būdu (galima įsigyti blankų leidyklų parduotuvėse).
- Dailininkai, parduodami savo pieštus paveikslus, įsigijus gamybos verslo liudijimą, Kvitus išrašyti pirkėjams privalo jų pageidavimu.

Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita

Privalomi kvitų FR0508 rekvizitai:

- kvito pavadinimas;
- gyventojo, įsigijusio VL, vardas (-ai) arba pirmoji (-osios) vardo (-ų) raidė (-ės), pavardė (-ės);
- VL numeris;
- kvito surašymo data;
- prekės (paslaugos) pavadinimas;
- prekės (paslaugos) kiekis, kaina, suma;
- gyventojo, įsigijusio VL, parašas;
- pirkėjo ar paslaugų gavėjo pavadinimas ir kodas arba vardas, pavardė ir asmens kodas (šie rekvizitai nurodomi pirkėjo, paslaugos gavėjo pageidavimu).
- Kvitą išrašantis IV pagal pažymą vykdantis gyventojas, eilutėje „Verslo liudijimas“, pažymėtoje ženklų „***“ nurodo IV pažymos numerį.

Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita

PREKIŲ (PASLAUGŲ) PIRKIMO–PARDAVIMO KVITAS NR. 20 ___m.____.____d.

Eil. Nr.	Prekės (paslaugos) pavadinimas	Kiekis	Kaina (Lt, ct)	Suma (Lt, ct)
1	2	3	4	5

Prekių (paslaugų) pardavėjo vardas
arba vardo pirmoji raidė, pavardė _____

Verslo liudijimo Nr.*** _____

Parašas _____

Prekių (paslaugų) pirkėjo vardas
arba vardo pirmoji raidė, pavardė* _____

Asmens kodas* _____

Verslo liudijimo Nr.** _____

Įmonės pavadinimas _____

Įmonės kodas _____

* Nurodoma pirkėjo ar paslaugos gavėjo pageidavimu.

** Nurodoma, kai kvitą išrašo perkantis prekes verslo liudijimą įsigijęs gyventojas.

*** Kai kvitą išrašo gyventojas, vykdamas individualią veiklą pagal pažymą, vietoj verslo liudijimo numerio nurodomas individualios veiklos vykdymo pažymos arba nuolatinės bazės įregistravimo Lietuvoje pažymos numeris.

1 egz. – prekių (paslaugų) pirkėjui.

2 egz. – prekių (paslaugų) pardavėjui.

Veiklos, vykdomos įsigijus VL, apskaita

- Kvitas FR0508 išrašomas **pinigų gavimo momentu**.
- Kai šalys susitaria (sudaro atskirą sutartį) ir nustato atsiskaitymo už prekes momentą, nesutampantį su faktišku prekių perdavimo momentu, tai prekių perdavimo momentu išrašoma sąskaita faktūra (nurodant, kad atsiskaityta bus vėliau), o atsiskaičius vėliau, pinigų gavimo momentu išrašomas Kvitas FR0508.

IV pagal pažymą

- Nuolatinis Lietuvos gyventojas, norėdamas užsiimti IV, turi ne vėliau kaip veiklos vykdymo pradžios dieną mokesčių administratorių informuoti apie vykdomą IV pateikdamas Prašymą FR0792.
- Mokesčio administratorius, per 5 darbo dienas nuo prašymo pateikimo dienos, privalo išduoti nuolatiniam Lietuvos gyventojui pažymą – forma FR0468 apie jo vykdomą IV.
- IV pagal pažymą įregistruojama ir Pažyma išduodama pagal deklaruotą gyvenamąją vietą.
- IV vykdymo pažyma išduodama nemokamai, ji yra neterminuota (galioja iki momento, kada gyventojas pateikia Prašymą FR0792 veiklos nutraukimui).
- Pažyma pateikiama užsakovui (juridiniam ar fiziniam asmeniui) sudarant sutartį.

IV pajamos

- Pajamoms iš IV priskiriamos bet kokios gyventojų pajamos, kurias jis gavo vykdydamas IV (GPMĮ 10 str.).
- Individualią kūrybinę veiklą vykdančių gyventojų (dailininkų) pajamos apmokestinamos taikant **5 proc.** pajamų mokesčio tarifą.
- Pajamų mokestis skaičiuojamas nuo **skirtumo, kuris gaunamas iš gautų (uždirbtų) IV pajamų atėmus leidžiamus atskaitymus.**

IV pajamos

IV pajamų priskyrimas klasėms (A ar B GPMĮ 22 str.)

- IV pajamos, išskyrus IV pajamas gautas iš darbdavio, priskiriamos **B klasės** pajamos, t. y. pajamų mokestį nuo šių pajamų deklaruoja, apskaičiuoja ir sumoka pats tokias pajamas gavęs asmuo.

IV pajamos

Pajamoms pripažinti gali būti taikomas:

- **Pinigų apskaitos principas.** Įplaukos (pajamos) registruojamos, kai **pinigai faktiškai gauti**.
- **Kaupimo apskaitos principas.** Pajamos pripažįstamos tuo laikotarpiu, kurį jos uždirbamos, t. y. **kada prekės (produkcija) buvo parduotos**. Šiuo atveju neatsižvelgiama į mokėjimo laiką.
- Išlaidos, kurios laikomos leidžiamais atskaitymais, apskaitoje registruojamos neatsižvelgiant į tai, ar jos apmokėtos.

IV pajamos

Kaupimo apskaitos principas privalo būti taikomas, kai gyventojas, vykdamasis IV, (išskyrus veiklą įsigijus VL) yra:

- įregistruotas PVM mokėtoju arba savo IV priskiria ir joje naudoja ilgalaikį turtą, t. y. yra pateikęs FR0457 formą.
- Gyventojai, pradėję taikyti kaupimo apskaitos principą, jį **taiko iki veiklos pabaigos**.
- Pradėjus taikyti kaupimo apskaitos principą į šio apskaitos principo taikymo metus pereinančios pirkėjų skolos į pajamas įtraukiamos po šių skolų apmokėjimo, tačiau **ne vėliau kaip per 3 metus**, nuo mokestinio laikotarpio, kurį buvo pereita, pradžios.

IV leidžiami atskaitymai

- Apskaičiuojant apmokestinamąsias IV pajamas, iš pajamų galima atimti veiklos išlaidas GMPĮ 18 straipsnyje nustatyta tvarka.
- **Leidžiamais atskaitymais** laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis arba uždirbtomis IV pajamomis susijusios nuolatinio Lietuvos gyventojų patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos, pagrįstos juridinę galią turinčiais dokumentais, pvz. piešimo priemonių įsigijimo išlaidos, rėmelių išlaidas, PSD, VSD įmokos, veikloje naudojamo ilgalaikio turto nuomos, eksploatavimo išlaidos ir panašiai.

IV leidžiami atskaitymai

- Išlaidos turi būti pagrįstos juridinę galią turinčiais apskaitos dokumentais:
 - sąskaitomis faktūromis,
 - PVM sąskaitomis faktūromis,
 - importo deklaracijomis,
 - laisvos formos apskaitos dokumentais,
 - kasos aparato kvitais (vertė (įskaitant PVM) neviršija 1000 litų).
- Išlaidų ir pajamų dokumentai bei apskaitos žurnalas turi būti saugomi 10 metų.

IV leidžiami atskaitymai

- Gyventojas gali pasirinkti leidžiamais atskaitymais laikyti **30 proc.** gautų (uždirbtų) IV pajamų sumos.
- Atimant minėtą (leidžiamais atskaitymais laikomą) sumą **nereikalaujama išlaidas pagrįsti atitinkamais dokumentais.**
- Ši tvarka netaikoma, kai IV pajamas ar jų dalį gyventojas gauna iš su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusio asmens.
- Kai gyventojas vykdo kelių skirtingų rūšių IV, su veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu susiję leidžiami atskaitymai atimami atskirai pagal kiekvienos IV rūšies pajamas (pagal dokumentus arba taikant 30 proc.).

Buhalterinė apskaita

Gyventojas, užsiimantis savarankiška kūrybos veikla, naudoja tokius apskaitos dokumentus:

- prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą;
- sąskaitą faktūrą;
- PVM sąskaitą faktūrą;
- kasos aparato kvitą.

Vieną iš šių apskaitos dokumentų privalo išrašyti IV vykdantis gyventojas, pardavęs savo gaminius.

Buhalterinė apskaita

- Gyventojas, tvarkydamas apskaitą, privalo pildyti Gyventojo individualios veiklos pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą.
- Duomenys apie gautas pajamas ir patirtas išlaidas į Žurnalą įrašomi ne vėliau kaip iki kito mėnesio 30 d.
- Pinigų apskaitos principą taikantis gyventojas daro atskirą įrašą Žurnalo pajamų skiltyje, kai faktiškai gauna pajamų iš IV.
- Kaupimo apskaitos principą taikantis gyventojas daro atskirą įrašą Žurnalo pajamų skiltyje, kai uždirba pajamų, neatsižvelgdamas į pinigų gavimą.
- Gyventojas, pasirinkęs apmokestinamąsias IV pajamas apskaičiuoti GPMĮ 18 str. 12 d. nustatyta tvarka, t. y. leidžiamais atskaitymais laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) IV pajamų sumos, kurios nereikia pagrįsti dokumentais, privalo pildyti Žurnalo 1-5 skiltis ir gali nefiksuoti išlaidų.
- Gyventojas, vykdamas IV, pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą gali įsigyti parduotuvėse, prekiaujančiose buhalterinės apskaitos blankais, arba pasigaminti, vadovaujantis 2010-05-24 finansų ministro įsakymu Nr. 1K-166 patvirtinta pavyzdine forma.

Buhalterinė apskaita

Gyventojo individualios veiklos pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalas

(Gyventojo vardas, pavardė, asmens kodas)

(Gyvenamoji vieta)

(Veiklos pavadinimas)

Eil. Nr.	Data	Dokumento data, pavadinimas ir numeris	Operacijos turinys	Pajamų suma (litas)	Išlaidos - leidžiami atskaitymai, susiję su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu		
					prekių, medžiagų, žaliavų, detalių įsigijimo		
1	2	3	4	5	6	7	8

PSD ir VSD įmokos

- Gyventojai, besiverčiantys IV, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, nuo 50 procentų gautų / uždirbtų IV **apmokestinamųjų pajamų** (neatėmus PSD ir VSD įmokų) sumos moka **28,5 proc.** VSD ir 9 proc. PSD įmokas.
- Fizinių asmenų, kurie verčiasi IV pagal pažymą, PSD ir VSD įmokas administruoja SODRA.

Metinis pajamų deklaravimas

GPMĮ 27 str.

Nuolatinis Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį gavęs pajamų, privalo deklaruoti tiek Lietuvoje, tiek užsienyje gautas pajamas.

Metinis pajamų deklaravimas

- Deklaracija turi būti pateikta ir mokėtinas pajamų mokestis (jei reikia) sumokėtas mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 dienos.
- **Svarbu tai**, kad gyventojas, kuris buvo įregistravęs IV, ar įsigijęs VL, metinę pajamų **deklaraciją privalo pateikti** net ir tuo atveju, **jeigu IV pajamų negavo**.
- 2012 m. pajamos deklaruojamos metinės pajamų deklaracijos GPM308 formoje (Žin., 2009, Nr. 152-6865; toliau – GPM308 forma).

Metinis pajamų deklaravimas

- Gyventojas ne IV autorinį atlygį deklaruoja pajamų deklaracijos GPM308 priede **GPM308P**.
- Gyventojas, vykdamas IV, pildo pajamų deklaracijos GPM308 priedą **GPM308V**.
- **Vienoje** GPM308V priedo I skyriaus eilutėje nurodomos visos pajamos, gautos (uždirbtos) vykdamas **tos pačios rūšies** IV, nesvarbu, keliose valstybėse jos gautos (uždirbtos).

Metinis pajamų deklaravimas

- GPM308V priedo I skyriuje deklaruojamos per 2012 m. gegužės–gruodžio mėnesių laikotarpį arba 2013 m., ar vėlesnį mokestinį laikotarpį už juridiniams asmenims parduotas savo gamybos prekes ar suteiktas paslaugas iš VL nurodytos veiklos iš šių asmenų gautos visos pajamos, kai per 2012 m. gegužės–gruodžio mėnesių laikotarpį, 2013 m. ar vėlesnį mokestinį laikotarpį iš juridinių asmenų buvo gauta didesnė kaip 15500 litų suma.
- GPM308V priedo I skyriuje taip pat deklaruojamos individualią veiklą pagal verslo liudijimą vykdžiusio gyventojų, privalančio registruotis ar įregistruoto PVM mokėtoju, per 2012 m. ir vėlesnį mokestinį laikotarpį uždirbtos pajamos.

Metinis pajamų deklaravimas

- VL pajamos deklaruojamos deklaracijos GPM308 priedo GPM308V II skyriuje.
- Deklaracijos GPM308 priedo GPM308T III skyriuje deklaruojamos ne IV kito turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn pajamos.

Metinis pajamų deklaravimas

GPM308 deklaracija AVMI gali būti pateikta tokiais būdais:

- **elektroniniu būdu**, jei yra sudaryta elektroninio deklaravimo vartotojo sutartis (sutartis gali būti sudaroma elektroniniu būdu per internetinės bankininkystės sistemą, arba raštu, atvykus į bet kurios AVMI teritorinį skyrių);
- **įteikta tiesiogiai** AVMI darbuotojui;
- **atsiųsta paštu** į AVMI, jų skelbiamais adresais, arba į VMI prie FM Deklaracijų tvarkymo skyrių adresu: Neravų g. 8, 66257 Druskininkai.

Deklaraciją gali užpildyti ir pateikti kitas asmuo, kuris įstatymų nustatyta tvarka yra įgaliotas tai padaryti. Tokiu atveju prie deklaracijos turi būti pridėtas įgaliojimas.

PSD lengvata menininkams

- Nuo 2012-01-01 nustatomas PSD įmokų kompensavimas menininkams, kurie:
 - **turi meno kūrėjų statusą**
 - **ir negauna pajamų pagal autorinę sutartį,**
 - **ir nepriklauso asmenims, nurodytiems SDĮ 6 str. 4 dalyje, 17 str. 1 dalyje bei 4-9 dalyse.**
- Už šiuos menininkus PSD įmoka mokamos iš Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos.
- Meno kūrėjai dėl draudimo iš minėtos programos niekur neturi kreiptis. Reikalingi duomenys bus pateikti atitinkamoms institucijoms.

Registracijos į VMI seminarus būdai:

Registracija:

- **elektroniniu būdu** VMI svetainės www.vmi.lt skyrelyje Naujienos – Seminarai (<http://www.vmi.lt/lt/?itemId=20324>), arba
- **telefonu 1882** (skambinant iš TEO, OMNITEL, BITĖ, TELE2), **+370 5 255 3190** – skambinant iš užsienio, kitų ryšio operatorių tinklų abonentams – **8 700 55 822**.

Registracijos atšaukimas:

- **telefonu 1882** (skambinant iš užsienio tel. +370 5 255 3190, kitų ryšio operatorių tinklų abonentams – 8 700 55 882), arba
- **elektroniniu būdu**, užpildant formą, esančią VMI svetainės skyrelyje El. paslaugos – Elektroniniai paklausimai (<http://www.vmi.lt/lt/?itemId=10215373>), skiltyje „Klausimas“, nurodant, kuriame seminare atsisakoma dalyvauti.

Valstybinė mokesčių inspekcija primena, kad:

Savarankiškai aktualią informaciją mokesčių klausimais, seminarų dalijamąją medžiagą, paaiškinimus ir komentarus galite rasti adresu <http://mic.vmi.lt>.

Greičiausiai informatyvius atsakymus visais mokesčių klausimais gausite paskambinę **telefonu 1882.**

Telefonu suteikta konsultacija yra lygiavertė rašytinei, nes pokalbiai yra įrašomi bei saugomi 5 metus.

Dėkojame už dėmesį